

MINISTER KLIMATU

Warszawa, dnia 24 lutego 2020 r.

03980200307475
RPW/7934/2020 P
2020-02-24

DZS-I.050.5.2020.RC

351423 2020-02-24 50

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Dot.: pisma BPS/043-03-64/20 z dnia 21 stycznia 2020 r.

W nawiązaniu do oświadczenia senatora Beniamina Godyli złożonego podczas 3. posiedzenia Senatu RP w dniu 17 stycznia 2020 r. w sprawie podjęcia działań mających na celu wyjaśnienie kwestii tzw. pików benzenu, które występują na terenie Kędzierzyna-Koźła BPS/043-03-64/20, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Ad. 1. Czy Ministerstwo Klimatu może wspomóc działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie przeprowadzenia kontroli, których celem będzie szybka identyfikacja podmiotu odpowiedzialnego za tzw. piki benzenu na terenie Kędzierzyna Koźła?

Na wstępie pragnę podkreślić, że kompetencje wykonywania zadań kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska zgodnie z przepisami prawa należą do organów Inspekcji Ochrony Środowiska (zwanej dalej: IOŚ). Organem kierującym działalnością IOŚ jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska, nadzorowany przez Ministra Klimatu. Główny Inspektor Ochrony Środowiska może wydawać wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska polecenia przeprowadzenia w określonym czasie kontroli, jak również podejmować wszelkie czynności należące do właściwości wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, jeśli uzna to za celowe ze względu na wagę lub zawłość sprawy.

Zakłady przemysłowe produkujące lub przetwarzające w swej technologii benzen, zlokalizowane na terenie Kędzierzyna-Koźła i Zdieszowic, są pod stałym nadzorem Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (zwanego dalej: „Opolskim WIOŚ”), który podejmuje szereg działań w sprawie okresowo występujących podwyższonych stężeń benzenu w powietrzu na tym terenie.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska uczestniczył w kontroli w wybranych zakładach na tym terenie w 2016 r., jak też polecał Opolskiemu WIOŚ dodatkowe działania w powyższej sprawie, polegające m.in. na skierowaniu wystąpień do organów ochrony środowiska o nałożenie obowiązku wykonania przeglądów ekologicznych na instalacje mogące powodować emisję benzenu do środowiska. Równoległe do wykonywanych przez organy IOŚ kontroli podejmowanych zarówno w trybie interwencyjnym jak i planowym, niezbędne jest dokonywanie przez organ ochrony środowiska systematycznej analizy warunków funkcjonujących w obrocie prawnym pozwoleń zintegrowanych. Wobec powyższego GIOŚ wystąpił również do Marszałka Województwa Opolskiego o przeprowadzenie w trybie art. 216 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2019, poz. 1396 z późn.zm.), zwanej dalej: „ustawą Prawo ochrony środowiska”, przeglądu instalacji funkcjonujących w oparciu o pozwolenia zintegrowane dla 6 zakładów.

W latach 2017 – 2019 Opolski WIOŚ przeprowadził na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle łącznie 253 kontrole (w 2017 r.- 73, w 2018 r. - 79 oraz w 2019 r. - 101).

W 2019 r. Opolski WIOŚ przeprowadził kontrole w 9 zakładach, które w swej technologii stosują lub produkują benzen. Wyniki tych kontroli przedstawiam poniżej:

- Kontrola zakończona dnia 30 grudnia 2019 r. nie wykazała naruszeń;
- Kontrola zakończona dnia 20 grudnia 2019 r. nie wykazała naruszeń;
- Kontrola zakończona dnia 22 listopada 2019 r. nie wykazała naruszeń;
- Kontrola zakończona dnia 31 grudnia 2019 r. wykazała naruszenia posiadanego przez podmiot pozwolenia zintegrowanego w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza. W związku z powyższym udzielono pouczenia, wydane zostanie zarządzenie pokontrolne oraz zostanie wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej;
- Kontrola zakończona dnia 23 grudnia 2019 r. wykazała naruszenia posiadanego przez podmiot pozwolenia zintegrowanego w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza. W związku z powyższym nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego, wydane zostanie zarządzenie pokontrolne oraz zostanie wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej;
- Kontrola zakończona dnia 3 grudnia 2019 r. wykazała naruszenia posiadanego przez podmiot pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. W związku z powyższym nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego oraz wydane zostanie zarządzenie pokontrolne;
- Kontrola zakończona dnia 16 grudnia 2019 r. wykazała naruszenia przepisów prawa w zakresie ochrony powietrza oraz gospodarki odpadami. W związku z powyższym nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego oraz wydane zostanie zarządzenie pokontrolne;
- Kontrola zakończona dnia 30 grudnia 2019 r. wykazała naruszenia przepisów prawa w zakresie ochrony powietrza. W związku z powyższym zostanie wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej;
- Kontrola zakończona dnia 20 grudnia 2019 r. wykazała naruszenia przepisów prawa w zakresie ochrony powietrza oraz gospodarki odpadami. W związku z powyższym nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego, wydane zostanie zarządzenie pokontrolne oraz zostanie wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej.

Jednocześnie pragnę wskazać, że zgodnie z art. 9 ust. 2a ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2019 r. poz. 1355 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą IOŚ”, w przypadku, gdy przeprowadzenie niezbędnych pomiarów, w tym pobieranie próbek lub wykonanie innych czynności kontrolnych, wymaga specjalistycznej wiedzy lub umiejętności, Główny Inspektor Ochrony Środowiska lub wojewódzki inspektor ochrony środowiska może upoważnić do udziału w kontroli osobę niebędącą inspektorem, posiadającą taką wiedzę lub takie umiejętności.

Ad. 2. 1. Czy Ministerstwo Klimatu może wynająć zewnętrzną firmę lub przekazać odpowiednim jednostkom terenowym specjalistyczny sprzęt (mobilne stacje pomiarowe, aparaturę zamontowaną na dronach), który pomoże w wykryciu emitenta pików benzenu?

Pomiary emisji wykonywane są od 2019 r. przez Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (zwane dalej: „CLB GIOŚ”). W przypadku stwierdzenia przez Opolskiego WIOŚ potrzeby wykonania pomiarów emisji na danej instalacji wystosowane zostaje zlecenie, które kierowane jest do CLB GIOŚ Oddziału w Opolu. CLB GIOŚ Oddział w Opolu podejmuje wówczas dalsze kroki, mające na celu wyłonienie jednostki zewnętrznej wykonującej pomiary.

Ponadto informuję, że pomiar automatyczny benzenu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowany jest na terenie miasta Kędzierzyn – Koźle od 2005 r. na stacji zlokalizowanej na Os. Piastów, przy ul. Bolesława Śmiałego. Dodatkowo w czterech punktach na terenie miasta Kędzierzyn – Koźle prowadzone są pomiary pasywne benzenu z miesięcznym czasem uśredniania stężeń.

Należy także wspomnieć, iż Opolski WIOŚ posiada na swoim wyposażeniu urządzenia takie jak: mobilny spektrometr RAPIDplus oraz analizator gazów Dräger CMS. W przypadku odnotowania podwyższonych jednogodzinnych stężeń benzenu na stacji monitoringowej w Kędzierzynie-Koźlu inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu (zwanego dalej: „WIOŚ w Opolu”) przeprowadzają pomiary terenowe na obszarze Kędzierzyna-Koźła na terenie parku przemysłowego przy ul. Szkolnej 15, gdzie zlokalizowane są zakłady, które w swej technologii wytwarzają lub przetwarzają benzen.

Dodatkowo w przypadku stwierdzenia tzw. „pików” benzenu na automatycznej stacji monitoringowej w Kędzierzynie-Koźlu każdorazowo kierowane są zapytania do zakładów potencjalnie związanych z emisją benzenu o udzielenie informacji o wystąpieniu sytuacji nadzwyczajnych, które skutkowałyby zwiększoną jego emisją.

Na odnotowywane okresowo podwyższone stężenie benzenu w godzinach późnonocnych oraz wczesnoporannych mają również wpływ warunki atmosferyczne i położenie aglomeracji kędzierzyńsko - kozielskiej (w dolinie rzeki Odry, ujściu rzeki Kłodnicy, Kanału Gliwickiego oraz licznych kanałów technologicznych). Na tym obszarze występują zjawiska mgieł inwersyjnych, którym często towarzyszą tzw. „piki” benzenu. Obserwuje się również, że w okresie sezonu grzewczego stężenie benzenu wzrasta dwu lub nawet trzykrotnie, a zatem należy stwierdzić, iż udział niskiej emisji również wpływa na wzrost poziomu stężenia benzenu w powietrzu. Wyraźnie zauważalna jest także korelacja podwyższonych stężeń pyłu PM10 i PM2,5 z podwyższonymi stężeniami benzenu, co ewidentnie wskazuje, iż na poziom stężenia benzenu odnotowanego w pomiarach mają również wpływ transport i warunki atmosferyczne. Emisje benzenu występują również w trakcie dystrybucji gazu koksowniczego i ziemnego. Rurociągi przesyłowe eksploatuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu. Ubytki następują przez zawory oddechowe, zawory awaryjne i nieszczelności, awarie i prace konserwacyjne. W dniu 12 stycznia 2020 r. na odcinku węzeł Przyjaźni – Zakłady Azotowe Kędzierzyn-Koźle (okolice ulicy Mostowej) stwierdzono awarię gazociągu gazu koksowniczego. W związku z zaistniałą awarią w dniu 21 stycznia 2020 r. Opolski WIOŚ rozpoczął kontrolę pozaplanową. Jednocześnie pragnę poinformować iż zgodnie z ustaleniami ze spotkania, które odbyło się w dniu 20 stycznia 2020 r. w Urzędzie Miasta Kędzierzyna-Koźła z udziałem wóldarza miasta, parlamentarzystów ziemi opolskiej, Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i Opolskiego WIOŚ oraz strony społecznej, na terenie miasta przeprowadzone zostaną badania zanieczyszczeń powietrza, w tym benzenu, w ramach projektu badawczego GIOŚ, mającego na celu ustalenie źródeł emisji wpływających na jakość powietrza w mieście.

Ad. 2.2. Zwiększona emisja benzenu występuje zazwyczaj w późnych godzinach wieczornych i trwa do rana lub wczesnych godzin popołudniowych. Czy w związku z tym możliwe jest, aby w chwili rozpoczynającego się piku benzenu do miasta niezwłocznie wysłano grupę prowadzącą kontrolę?

Przeprowadzona w 2018 r., nowelizacja ustawy o IOŚ umożliwiła wprowadzenie dla inspektorów ochrony środowiska pracy zmianowej, co daje możliwość wykonywania kontroli w systemie całodobowym. Dla przykładu inspektorzy WIOŚ w Opolu w dniu 10 października 2019 r. w godzinach nocnych (3:00-6:00) przeprowadzili pomiary na terenie parku przemysłowego przy ulicy Szkolnej 15 w Kędzierzynie-Koźlu przy wykorzystaniu mobilnego spektrometru RAPIDplus oraz analizatora gazów Dräger CMS. W wyniku przeprowadzonych pomiarów za pomocą ww. urządzeń nie wykryto benzenu. Otrzymane wyniki stężenia benzenu były poniżej dolnego zakresu pomiarowego. Ponadto informuję, że w każdej sytuacji, która tego wymaga, Główny Inspektor Ochrony Środowiska może powołać zespół kontrolny, w skład którego może powołać inspektorów Inspekcji Ochrony Środowiska zatrudnionych w wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska.

Ad. 3. Czy możliwe jest aby oprócz średniorocznej normy 5 µg na 1 m³ powietrza zostały wprowadzone także dobowe oraz godzinowe normy emisji benzenu, które prawnie uregulują kwestię pików benzenu?

Jakość powietrza atmosferycznego oceniana jest w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

Zgodnie z Dyrektywą 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, normowanie wartości średniorocznych dla benzenu (5 µg/m³), ze względu na zdrowie człowieka i stan środowiska naturalnego jest wystarczające, w związku z czym taki sposób normowania przyjęto także w polskim prawodawstwie.

Niezależnie od prawa Unii Europejskiej w prawodawstwie polskim substancja ta jest normowana jako stężenie jednogodzinne (30 µg/m³) w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2010 Nr 16, poz. 87). Przepisy te wykorzystywane są w procesie wydawania pozwoleń zintegrowanych, pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza w trybie art. 181 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz dokonywania zgłoszeń instalacji w trybie art. 152 ww. ustawy.

Dodatkowo należy zauważyć, że istnieje również norma stężenia benzenu na stanowiskach pracy (a więc na terenach będących obszarem produkcyjnym), która została określona w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2018 r. poz. 1286). Najwyższe dopuszczalne stężenie (NDS) to wartość średnia ważona stężenia, którego oddziaływanie na pracownika w ciągu 8-godzinnego dobowego i przeciętnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, określonego w ustawie Kodeks pracy, przez okres jego aktywności zawodowej nie powinno spowodować ujemnych zmian w jego stanie zdrowia oraz w stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń. NDS w środowisku pracy w przypadku benzenu wynosi 1,6 mg/m³ (1 600 µg/m³).

z up. MINISTRA
SECRETARZ STANU
Jacek Ozdoba

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM